

"PROLETAREC"
je delavski list
za
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NO.—ST. 1186.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL.,

5. JUNIJA (JUNE 5,) 1930.

Published weekly at
3639 W. 26th St.

Drugi najstarejši
jugoslovanski
socialistični list.

LETO—VOL. XXV.

SIJAJNA MANIFESTACIJA V DETROITU

OSMI REDNI ZBOR JSZ BIL VSE TO, KAR SE JE OD NJEGA PRIČAKOVALO

Prisotnih je bilo 60 delegatov in drugih članov zбора, nevključivši bratske delegate

Izobraževalna akcija reorganizirana.—Prosvetna matica.—Ustanovitev ženskih in mladinskih agitacijskih odsekov.—Resolucije.—Zbor zaključen s petjem.

Pričakovanje, da bo osmi redni zbor JSZ pomenil prejemanje delavskega gibanja med našim ljudstvom, se je uresničilo. Bil je vse to, in več.

Vse tri dni je vladalo na sejah dobro razpoloženje. Razprave so bile stvarne, referati dobro zamišljeni in predlogi umestni.

Imel je neprilike radi omejenega časa, toda opravil je vse najbolj važno delo, mnoge formalnosti in podobno pa je prepustil v ureditev eksekutiv.

Poročila in referati. Tajnik Pogorelec je podal zbornici dva važna poročila: enega o delu JSZ, od prošlega zborova, drugega o Izobraževalni akciji. V obema je imel mnogo statističnih podatkov, in delegate so ju prejeli v tipkani formi.

O Proletarju in našem tisku v obči so poročali sodruži Chas. Pogorelec kot upravnik in Fr. Zaitz kot urednik; za njima je poročal Joseph Snay o agitaciji po naselbinah, nakar se je vršila razprava, ki se je tikala vprašanja povečanja Proletarja, agitacije itd. Zbor je z ozirom na naš tisk sprejel več sklepov, katerih glavni cilj je povečanje agitacije za njegovo razširjenje.

Dom JSZ. in Proletarja. Poročilo o stanju stavbinskega fonda je podal njegov tajnik Fr. Zaitz. Bilo je priobčeno v prejšnji štev. Proletarca... Po razpravi je odbor za resolucije izdelal predlog, ki vsebuje obris načrta za dom in več drugih navodil, ki bodo razvidna iz zapisnika. Več članov na tem zboru je pristopilo med delničarje, ali pa so vzelci dodatne delnice.

O pevskih in dramskih zborih je poročala Mary Ivanush, ki ima v obojem velike izkušnje in sposobnosti. O čitalnicah in knjižnicah je poročala Anna Mahnich, ki je v taki ustanovi aktivna delavka v Waukeganu. V svojem referatu je imela vrsto praktičnih nasvetov in več podatkov, ki bodo interesirali čitatelje zapisnika.

Po tem dveh poročiloma ter po poročilu tajnika Izobraževalne akcije se je razvila diskuzija, katere rezultat je bil, da se Izobraževalno akcijo v bodoče izpopolni, da bo lahko izvršila več dela in v večjem obsegu kot dozdaj. Ime ji je spremenjeno v Prosvetno matico.

Slovenski domovi. Jos. Skuk, ki je bil določen, da poroča o vlogi slovenskih domov v kulturnem in družbenem življenu naselbin, ni mogel priti. Točka je bila v razpravi vseeno in resolucijski odbor je predložil resolucijo z oziroma na slovenske domove, ki naj služi članstvu JSZ. in somišljenikom za smernice pri tem delu.

Nikjer v teh poročilih se niso pojavile kakve temeljne raz-

Indijsko ljudstvo vztraja v borbi za svobodo

Na sliki so otroci v Lucknowu, Indija, ki paradirajo v propagandi za bojkotiranje angleških izdelkov. V Lucknowu in mnogih drugih krajih so se dogodile poslednje tedne velike demonstracije, v katerih je bilo večje število ubitih in ranjenih. Medtem se vrši pogajanje z voditelji uporniškega gibanja in angleškim govorjem Indije, oziroma z neuradniki zastopnikl vlade v svetu sporazuma. Indija se bi morda sedaj zadovoljila s formo vlade, kakor jo ima npr. Kanada. V tem slučaju bi postala dominjon Velike Britanije. Gotovega v teh diplomatskih tipanjih ni še nič. — Opozorjam na članek o Indiji, ki je na četrti strani v tej številki.

POLITIKA V PODPORNIH ORGANIZACIJAH

James J. Davis, ki je bil do aprila delavski tajnik v Hooverjevem kabinetu, je bil na republikanski listi v Penni nominiran za kandidata v zvezni senat. Mr. Davis je vzoren političar, tako "nestrankarski", toda drugače navdušeno za republikansko stranko in njeni kapitalistični politiki. Mr. Davis je tudi predsednik bratske podporne organizacije Loyal Order of Moose. Ta ima veliko sirotišnico v Mooseheartu, Ill. Ko je bil Davis nominiran, je uprava sirotišnice proglašila "praznik" in pozvala reporterje in mežčanskih dnevnikov, da pridejo pogledat "slavnost".

Kaj vedo otroci o Davisovi politiki? In kdo je že bil tisti med Slovenci, ki je trdil, da se ameriške podporne organizacije "ne brigajo" za politiko?

Atentat na hrano otrok

Uporaba mleka v vseh večjih ameriških mestih je zelo padala, poroča zveza ameriških mlekarjev. So odkriti, in priznajo, da je vzrok manjši konsumcijski brezposelnost.

Oče ne dela, mati ne dela, morda so tudi otroci ob službo, pa je treba zmanjšati izdatke. Mleko je potrebnha hrana, katere ljudje ne naročajo nikoli preveč. Če konsumacija mleka vzliči temu pada, je to znak, da je nekaj narobe, pa ne v mleku, nego v sistemu, ki jemlje otrokom delavcev pravico do mleka, ki je zanje najpotrebnejša hrana.

NOBEN LIST

v tem obsegu
ne prinaša
toliko
izbranega
gradiva,
kakor

PROLETAREC

VELIKO NEZADOVOLJSTVO PROTI AMERIŠKEMU IMPERIALIZMU

Gospodarska kontrola v južni in centralni Ameriki prehaja v popolno oblast Wall Streetu

Južna in centralna Amerika (posebno manjše republike v obeh delih kontinenta) prihaja bolj in bolj pod finančno in gospodarsko nadvlado kapitalizma Zedinjenih držav. Predno so se latinske republike dobro zavedle, so spoznale, da je njihova neodvisnost sicer še vedno zabeležena v ustavi, toda v praksi so postale docela podložne mogočnemu ameriškemu kapitalizmu.

Ameriška kontrola nad Haitijem, Panamo, Nikaragvo itd. je ene vrste imperializem, drugi pa je ekonomsko in diplomatsko prodiranje Zed. držav v Braziliju, Argentino, Čile, Mehiko itd. V prvih se poslužuje vojaške sile, v drugih samo "priateljskih" metod v svoji ekspanziji.

Argentina si z vsemi močnimi izvadiva, da se ubrani nevarnosti podložništva, ki ji preti od ameriškega finančnega carstva. Teritoriji, ki spadajo pod vlado Zed. držav, npr. Filipini in Porto Rico, žele postati samostojni. Svetu dajo na razne načine razumeti, da jim svoboda, kakršno so jim dala Zed. države, ni prav nič ljudi. Junius Wood, poročevalec čakaških "Daily News", je bil dalj časa na otoku Porto Rico, da dožene, kakšno je javno mnenje napram Zed. državam.

"Rajše gladni in svobodni, kar pa siti in v suženjskih očeh", piše en portoriški list, ki propagira osvoboditev otoka izpod vlade Zed. držav. "Boljše živeti ponosno v bedi, v zavesti, da si sam gospodar svoje usode, kar pa imeti zagotovljeno blagostanje, toda biti ob enem podložnik brez časti in ponosa," dodaja isti list.

Prebivalstvo Švedske

Švedska ima, kar je izkazuje letosnjé ljudske šteje, 6,120,000 prebivalcev. Stanovništvo te visoko razvite demokratične države zelo počasi narašča; porodna kontrola se na Švedskem splošno prakticira.

25,000 SOCIALISTOV V NEW YORKU

Z volilnih zapiskov je razvidno, da se je lani v mestu New York registriralo za socialiste 25,000 oseb, ali tri tisoč več, kakor prejšnje leto.

PREROKOVALCI SREČE ŽANJEJO

Milijone za "obljube"

John Mulholland, priznani 'čarnovnik' (magician), ki mu dajejo ameriški varietni odri za njegovo umetnost ogromne zasluge, pravi, da so ljudje vzlje "visoki" civilizaciji in "prosvitljeni" dobi še vedno veliki cepci, ki so pripravljeni plačevati milijone za nesmisljenosti, kot so npr. prerokovanja o "sreči". "Samo v Chicago", pravi Mr. Mulholland, "dajo ljudje prerokovalcem sreče, spiritistom, ki kljekoju duhove in podobnimi čudodelniki, nad dvanajst milijonov dolarjev letno."

Kakor izgleda, je edin draščen preobrat, ki je potreben, tisti, ki bi napravil malo miselnosti v glavah stotine milijonov ljudi.

Mokrota povzroča rast obmejnih mest

Ob meji Zed. držav je več mest, ki rastejo vsled pridnege "zalivanja". Eno je Juarez v Mehiki, ki je v teku deset let naraslo za več kot polovico prebivalcev. Sedaj jih ima 38,587. Ker je tik preko meje, zahaja vanj iz Zed. držav tisoči v tisoči obiskovalcev, ki kupujejo v Juarezu močne pičače in "ljubezen". Tam je "svoboda", ki je tukaj prepovedana, pa gredo svobodni državljanji svobodne republike preko meje, kjer se svobodno napije prepovedanih pičač in dobe še drugih prijetnosti... Na kratko, Juarez ima glasom letosnjega ljudskega štetja 38,587 prebivalcev, pred desetimi leti jih je pa imel 18,000. Izmed sedanjih prebivalcev Juareza je 20,500 žensk, torej več kot polovico skupnega stanovništva.

UPI NA PROSPERITETO

Mnogi so upali, da prinesajo priprave za svetovno razstavo v Chicagu l. 1933 veliko poročilo prosperitet. Ta slika je bila vzeta pred dobrim tednom, ko so pripeljali v Grand Park prvo parno lopato za odmetavanje zemlje za temelj poslopja, v katerem bo uprava svetovne razstave. Stalo bo poldrug milijon dolarjev, kakor poročajo listi. Upanje, da bo razstava pripomogla ali celo prinesla blagostanje, se sedva ne bo izpolnilo. Par tisoč delavcev bo dobilo delo, kar pa se v Chicagu ne pozna veliko.

Vse za militaristično propaganda, namesto za mir

V Franciji se mudi več sto Amerikanik, ki so izgubile svoje sinove ali može v vojni. Ameriška vlada jim je plačala potne stroške, da obišejo grobove svojih dragih v Franciji. V Saint Michaelu je pozdravljal ameriške matere in v dodevsi tudi neprakovanja nemška delegacija. Izrekla jim je svoje srežje. V Franciji je tudi tisoče nemških veteranov svetovne vojne pride to poletje v Francijo, da izkaže svoje spoštovanje padlim rojakom.

Na pokopališčih leže francoski, nemški, ameriški, angleški in razen teh tisoči drugih vojakov, ki so se borili proti drugemu. Včerajšnji sovražniki prihajajo skupaj in skupno obhajajo spomin padlih.

Ali se iz tega lahko kaj načuči? Da! Vojna "za odpravo vojne" je bila imperialistična vojna. Na fronto so bili poslani fabriški in rudniški delavci ter kmetje, bogati "predstavniki" domovine, vere in takih reči pa so ostali v varnem zatisju. Vojna je blaznost. Tisti, ki so določeni za hrano topovom, so edini, ki jo lahko odpravijo. Sredstvo je socializem.

Izletniki SNPJ pozdravili zbor Izletniki SNPJ so poslali z ladje, s katero so bili na potu v Evropo, radiogramski pozdrav osmemu zboru v Detroitu, ki ga je delegacija sprejela na vodene na znanje, enako tudi druge brzejavje ter pismene pozdrave, o katerih bo poročano več prihodnjič.

Glasovi iz našega Gibanja

VZHODNO-OHJSKA KONFERENCA

J. S. Z.

Zapisnik Konference soc. klubov in društev Izobraževalne akcije z delokrogom v vzhodnem delu države Ohio in West Virginiji, ki se je vršila v nedeljo 27. aprila 1930 v Piney Fork, Ohio.

Za predsednika seje izvoljen Nace Zlembberger, za zapisnikarico Albina Kravanja. Na seji je nad petdeset zastopnikov in gostov, med slednjimi Jakob Bergant, Math Tušek, Jacob Kotar, John Rebol in mnogi drugi.

Zapisnik prejšnje konference sprejet kot čitan. — Pismo iz urada tajništva o vprašanju agitacije, o osmem zboru JSZ.

Pismo Fr. Benderja, v katerem se oprošča, da radi smrti v družini ne more priti na to zborovanje, da bi poročal o reorganizirani uniji premogarjev s sedežem v Springfieldu, se sprejme na znanje.

Tajnik Konference poroča, da je bilo v konferenčni blagajni ob času, ko je sprejel urad, \$48.66, od prošle konference naprej pa je imel \$2.24 izdatkov. Poroča, da je bil delegat bridgeportskega kluba na konvenciji ohjske socialistične stranke, katera se je vršila v Clevelandu. Njihov klub je imel s tem \$20 stroškov, in ker je bila to v splošnem stvar vsega tega okrožja, želi, če bi mogli tudi drugi klubi kaj povrtni v pokritje te vsote. Skleneno, da se plača polovica omenjenih izdatkov iz konferenčne blagajne.

Na konvenciji soc. stranke za Ohio v Clevelandu je bilo 40 delegatov iz vseh krajev države. Na takih zborovanjih človek še izprevidi, koliko nekateri žrtvujejo za delavsko gibanje. Ničesar jim ni pretežko v prizadevanjih za pojačanje socialistične stranke.

Poročila organizatorjev. S. Zaveršnik pravi, da je kolektiv naročno kolikor mogoče, in da so naročili nekaj majskih izdaj. Sodruginja Pier izvaja, da ni imela posebnega uspeha, upa pa, da bo v bodoče boljše.

Fr. Matko in Margareta Zaveršnik poročata v imenu nadzornega odbora, da sta račune tajnika predgledala in da so v redu.

Jos. Snay poroča kot agitator Proletarca, da je dobil od 7. januarja 215 naročnikov, ki so večinoma novi, in da so mu šli rojaki zelo na roko. Uspeh je bil povsod dober, seveda v enih krajih bolj kakor v drugih. Kooperacijo je dobil v vseh naselbinah. Na očitno neprijaznost je naletel le v par slučajih. Ako bi mogel biti stalno na potovanju, pravi, da si upa dobiti nad 500 novih naročnikov. Dobil je tudi za prejšnjo vsoto oglasov za Ameriški družinski koledar, in za jubilejno-prvomajsko številko Proletarca.

N. Zlembberger izjavlja, da se je s. Snay izkazal za agitatorja prve vrste, kakršen zasluži vse naše priznanje. Konferenca izrazi sodrugu Snayu priznanje za njegovo neumorno delo v akciji za razširjanje Proletarca.

Albina Kravanja od druš.

LINDBERG V VOLILNI KAMPAJNJI

Charles A. Lindbergh postaja bolj in bolj orodje ameriških imperialistov. Dali so mu vojaški naziv "colonel" (polkovnik), pišejo mu hvalospeve, pošljajo ga na polete v centralne in južnoameriške republike in na razne druge vožnje, ki imajo namen služiti propagandi za militariziranje mladine.

Sedaj ga izrabljajo tudi v volilni kampanji. Oče njegove žene D. Morrow, ki je bil prej velika glava v Morganovi banki, potem pa imenovan za mehiškega poslanika, kandidira sedaj v zvezni senat in njegova ambicija je postati predsednik Zed. držav. Lindbergh agitira zanj—seveda kot sorodnik, oziroma, postal je orodje Morrowih agitatorjev. Morrow je multimilijonar.

Florian Pišek od kluba 26 pravi, da so se člani razšli. Samo trije so ostali. Dobil je sporocilo iz urada tajništva, da naj vrne knjige, ker pa je misil na obnovitev kluba, tega nistoril. Klubovega denarja je imel 68c. Dne 30. marca mu je zgorela hiša, iz katere ni mogoči rešiti, in tako je sedaj klub tudi ob knjige. Izjavlja, da vrne klubovih 68c tajniški konference na tej seji. Zborovalci jih odklonio, ker mu je požar zadal dovolj velik udarec. Njegovo poštenje cenejo. Pišek vztraja pri svojem sklepu.

Nace Zlembberger od kluba št. 95 poroča, da jih je sicer malo organiziranih, toda so aktivni, in njihov klub bo imel na zboru svojega delegata v osebi Fr. Zaveršnika. John Crnarič omenja aktivnosti kluba. Zaveršnik pravi, da so prisveli v konvenčni fond \$5. Naročili so tudi več izvodov jubilejne izdaje Proletarca. V blagajni imajo \$11.12. Robas, Furlan in Andy Kuzmich soglašajo s naročili sodrugov v Piney Forku.

Mike Smrdel od kluba št. 189 poroča, da šteje klub 8 članov. V blagajni ima \$22. V sedanji razmerah ni upanja na napredok. Androina izvaja, da je napredok kluba sicer še moč, toda v teh slabih delavskih razmerah bi morala biti članarina nižja. Snay pojasnjuje, da dobe lahko za brezposelne izjemne znamke, kadar ne morejo poravnati članarine. Potrebno je, da članske znamke dobivajo, ker se jih le tako more smatrati za dobro stojčeče člane. Sodrugi Androina, Bradley, Globovšek in Smrdel pravijo, da ostanejo aktivni člani kluba v vsakem slučaju.

Albina Kravanja od druš.

port, Louis Gorenc; za Piney Fork, Fr. Zaveršnik; za Blaine, Mike Smrdel; za glavnega zastopnika Proletarca, Joseph Snay.

Odpre se nominiranje kandidatov za delegata VIII. rednega zboru JSZ. Predlagani Zlembberger, Matko, Albina Kravanja. Slednja odkloni nominacijo. Izvoljen je Zlembberger, ki pravi, da ga veseli, ker mu je bil poverjen ta mandat sedaj, ko praznuje Proletarec 25-letnico in JSZ. 20-letnico obstanka. Rebol želi, da naj se na zboru JSZ deluje kolikor največ mogoče za skupno delovanje vseh, tudi ameriških organizacij, ki soglašajo s programom, kakor ga zastopa socijalna stranka. Domneva, da bi stranki najbrž zelo koristilo v razmahu, če spremeni ime, ker je sedanje zelo nepopularno.

Sledi razprava o vprašanju unije premogarjev, katere se udeleže mnogi. Vsi odobravajo reorganizacijo UMW s sedežem v Springfieldu, Ill., z željo, da se zanjo začne tudi VIII. redni zbor JSZ. Delegatu konference so dana tozadovna navodila. — Zaključek seje.

Nace Zlembberger, predsednik; Joseph Snay, tajnik; Albina Kravanja, zapisnikarica.

na svojo priredbo, ki je vam v prid.

Nadalje apelira naša stranka na vas, da se ji pridružite in delujete v nji za odpravo brezposelnosti in drugih nadlog, ki tarejo delavsko ljudstvo. Sedaj vidite sami, kakšno blagostanje imamo od republikancev in demokratov. V tej deželi ni nobenega vraka za mizerijo, ker je bogatejša kot katerakoli na svetu. Slabi časi poleg ogromnega bogastva so le znak krivčnosti kapitalistične urednice. Mogoče bodo do jeseni čase nekoliko "zboljšali", da dobe vaše glasove pri volitvah, toda prosperite ne bo. Nič ne razmišljajte, ali bi, ali ne bi, nego se odločite, da postanete član enega ali drugega kluba v tem mestu na prihodnji seji.

John Krebel.

Naprej z agitacijo

Bridgeport, O. — Kako to, da naša kampanja za razširjanje Proletarca ne napreduje, kakor bi moral? Premalo je agitatorjev, ki bi AGITIRALI! Ako bi imeli v vsaki naselbini povprečno enega, ki bi bil aktiven, v večjih po dva ali več, v manjših magari nobenega, pa bi bili izkazi o poslanih načinah mnogo ugodnejši.

Poslednje čase me kdo vpraša, kaj je z menoj, da me ni že nad mesec dni in izkazu z večjim številom naročnikov. Kakor vidite iz poročil, sem zaposlen z različnimi deli, poleg je še delo v tovarni, kadar ga že človek ima, in drugi posli, pa ne more poljubno na pot po naselbinah. Agitacija me še ni utrudila. Še bom šel na pot — porabil bom v kampanji za Proletarca vsako priliko, da se ga čim bolj razširi. Sodružni agitatorji, zavzemimo se, da kvotno tri tisoč naročnikov, ki jih imamo dobiti do 31. decembra, resnično dosežemo!

Joseph Snay.

BANKET V POČAST PANKENU BO V AMALGAMATED TEMPLU

Chicago, Ill. — V zadnji številki smo poročali o socialističnem voditelju Jacob Pankenu, ki pride 7. junija v Chicago, kjer bo naslednji dan govoril na socialističnem pikniku v Riverview. V soboto 7. junija mu njegovi prijatelji privede banket, o katerem smo poročali v prošli izdaji Proletarca. Medtem smo bili obveščeni, da se ne bo vršil v hotelu Morrison, nego v Amalgamated templu na So. Ashland Blvd. in Van Buren St. Rezervacije za banket sporočite na naslov S. P. of Cook County, 2653 Washington Blvd., Chicago, Ill. — P. O.

Nov pevski zbor v Bridgeportu

Bridgeport, O. — O akciji za ustanovitev pevskega zabora pod okriljem Kluba št. 11 JSZ, je bilo že poročano. Bila je uspešna, in zbor je bil ustanovljen 18. maja. Tega dne se je vpisalo vanj 9 moških in 6 žensk. Bilo je sklenjeno, da se vaje vrše pri zborovodju s. Fr. Matkotu, dokler se stvari uredi popolnejše.

Vsi tisti, ki imajo voljo za sodelovanje v tem zboru, so vabljeni, da se mu pridružijo.

Joseph Snay.

PIKNIK socialistične stranke okraja Cook

CHICAGO, ILL.

v nedeljo 8. junija

RIVERVIEW PARK,

No. Western Ave. & Roscoe.

Govorniki, bivši sodnik JACOB PANKEN iz New Yorka, CLARENCE SENIOR in drugi.

Plesna zabava in sportne igre.

Vstopnice po 30c. — Nabavite si jih v predprodaji v uradu Proletarca ali pa od članov in članic kluba št. 1.

PIŠITE UPRAVNIŠTVU!

Ako je v vašem imenu in naslovu, ki je prilepljen na listu, pomota, ali če se kakšna številka izgubi, ali če ste dobili slučajno kak tiskovno pokvarjen izvod, nam sporočite v pismu ali dopisnicu, da pomota popravimo, oziroma, da vam pošljemo drugo številko lista. Naša želja je naročnikom ustreznati. Od njih pa pričakujemo, da nam vse morebitne pomankljivosti glede lista sprti sporočo.

2

“Čiščenje” Slovenskega narodnega doma v Clevelandu

Nepotreben strah pred “čikaško diktaturo”

V metropoli čistijo vse križem, kar povzroča, da leti smetje semterja in da je vsled tega veliko nepotrebnega boja. Najbrž ni ves nepotreben. Zanj so vzroki, kajti če jih ne bi bilo, bi bila naselbina složna in se bi radovala v prijateljskem objemu.

Eni iščejo vzrok v Chicagu. V tem smislu piše Ameriška Domovina, in isti duh ter graja na “Čikago” veje tudi iz Enakopravnosti.

Taki “njibbi” vzrokov se pravi – lepo in na kratko izraženo – demagogija. Neglede kako bi v Chicagu kdo hotel, ne bi mogel razvijati društva z ozirom na vprašanje uprave Slovenskega narodnega doma.

Hujskati ljudstvo – češ, varujte svoj dom, katerega se hoče polasti Čikago, je – milo rečeno – nepoštena politika v tekmi za vodstvo in kontrolo.

“Ameriška Domovina” z dne 29. maja piše pod naslovom “Sramota za S. N. Dom” med drugim:

“... Društva, ki ste v večini po številu, a žalibog v manjšini po denarju in delnicah, ali boste pustila, da se bo v domu gospodarilo po socialističnih inštrigari...”

“Ali naj poslušamo glas našega naroda v Clevelandu ali pa terorističnega boga v Chicagu?

“Rojaki, Slovenci na nege in obračunajte pri svojih družtvih z ljudmi, ki so vas izdali in se prodali gospodi v Chicagi! ...”

V isti številki pod naslovom “Ce verjamete, al' pa ne ...” je tudi sledēce:

“Na stene avditorija (Sloven. doma.—Op. pisca.) naj se zapise z velikimi črkami: nezaupnica, poslana iz Chicage, na svtilo dana po socialistu ‘Siškovec’ in podpirana po clevelandskih patrijotih ...”

Taka demagogija vpliva ugodno na še večje vzrujanje duhov v metropoli. Ko je prišlo na dnevni red vprašanje volitev novega direktorja, je morala biti v že tako veliko napetost vržena “čikaška bomba”. Chicago je po zaslugu Caponeja znano mesto bomb, pa se je ta sport zanesel tudi na konferenco. V “Enakopravnosti” z dne 29. maja je v poročilu o konferenci tudi sledi stavek:

“... Med največjo konfuzijo se nadaljuje z nominacijami direktorjev. Sliši se krik: ‘Kar listo naj se čita.’ — Saj so jih že v Chicagu izvolili.”

V “Enakopravnosti” z dne 31. maja je dopis, ki igra na strune enake demagogije. Enstavek pravi:

“Kdo je zidal Slovenki narodni dom? ... Ali ga je postavila zapoved iz Chicage, ali so ga postavili socialisti? ... Postavili smo ga vsi, in naš mora ostati.”

In naprej v istem dopisu apel na članstvo, naj gre v borbo proti Čikagu in internacionalcem in bogzna proti komu še na seje društva.

“Idite na seje onih podprtih društev, ki so glasovala proti vam ... Glasujte in onemogočite vse samopostavljene

voditelje rudeče garde, ki hoče strmoglavit narodovo voljo in udejstvovanje ...”

“What's all about, anyway?”

To je primerno vprašanje. Točnega odgovora ni, dasi sta dnevnika Ameriška Domovina in Enakopravnost porabila že mnogo prostora s poročili, članki in apeli glede boja za kontrolo nad SND. In če ni to bo za kontrolo, kaj je?

Oboji, “levi” in “desni” blok trdita, da se borita za najboljši interes S. N. D. Oba prisegata drug proti drugemu, kako je napsnotna skupina v napačnem. “Desni” blok se poleg vsega v svoji borbi proti “rdeči gardi”, “internacionalcem” in podobnim “žvalem” poslužuje se tistega bavbava, ki je na sredi votel, ob kraju ga pa nič ni — Čikage. Čikaga je nominirala nove kandidate v nov direktorij, Chicago daje zapovedi, povelje, Cleveland trpi pod silno diktaturo “terorističnega boga iz Čikage”. Škoda, ker je predpust že minil, in škoda, ker se v krizah zanaša boj in take sfere.

Dr. Mally je na drugi seji grozil z razkrinkanjem Čikage. Baje ima pismo, v katerem je jasno napisano, kdo in kater ter zakaj naj okupira narodno svetišče na St. Clairju ter druge slovenske templje.

“Levi blok” pa se je zbal ali kar že, in je protestiral. Naj bi bil pustil, kot se za dobre Clevelandčane spodobi, da bi bil tisto pismo prečital, razglašil “Čikago” in njenega “terorističnega boga” do nagega, in “levi blok” naj bi potem spokorno prosil za odvezo ter si samovoljno naložil pokoro.

Sest večerje je trajal izred občini zbor delničarjev SND. Vse seje so bile burne. In rezultat, kajpada, so “čikaške intrige”! Res je, da so bile takrat radi domaćih vzrokov, in to vedo prav dobro tudi tisti, ki hočejo to resnico prikriti s strelicami v Chicago. Šlo se je radi nepravilnosti v zborovanju na prejšnjem občinem zboru, in zahtevalo se je resignacija direktorja ter volitve za novega. Očitalo se mu je slabo gospodarstvo itd. Prejšnji ni hotel odstopiti, dasi je večina delnic to zahtevala. Končno je bil izvoljen nov direktorij, in starci izjavila, da se ne umakne.

Konferenci je predsedoval Frank Somrak. Franku ne more niti dr. Malley, niti kdo drugi očitati, da je zaveznik kakršne “rdeče garde”, ali da mu je Čikago priraščena k srcu. Pa so vendar rekli, da slab predseduje in v velikem kriku predlagali, da se mu izreča nezaupnica. Zahtevali so jo tisti, ki so smatrali, da vodi sejo v prilogu “levega bloka”. Delnice so bile v večini proti takim nezaupnicam, predlog je bil v vrišču umaknjen in šlo se je dalje večer.

Na obeh stranach so ljudje, ki so dom veliko delali. Na obeh so ljudje, ki so aktivni. Na obeh so ljudje z napakami, in noben blok ne more v tem slučaju reči, da je njegova stališče, njegova taktika, njegovo stremljenje absolutno in do pike pravilno, nasprotin pa stodostotno v napačnem.

Poziva se narod, da sodi. Dobro, toda naj se ga privede, da bo sodil, ne pa, da se zanesne “duh konferenčnega razpoloženja” tudi na seje njegovih društva. Kdo pa se smeje? Ha, ali pomislite, kdo se smeje? ...?

Veliko vprašanje je v krogih delničarjev vprašanje demokracije. Niti med svetovno vojno in po vojni se ni v Clevelandu toliko razpravljalo o demokraciji kakor danes.

Kaj je bolj demokratično: glasovanje po zastopnikih, ali po številu delnic, ki jih reprezentirajo? “Desni blok” je mnenja, da je demokratično, če ima zastopnik vsakega društva en glas, neglede, ali lastuje društvo za sto, ali za pet najst tisoč dolarjev delnic.

“Levi blok” zatrjuje, da je pravica izazdelitev glasov samo

ti ne polom, ne razpad. Alariranje v “E.” in “A. D.” je zelo pretirano in tudi nepotreben. Najbolj neumestno pa je iskatki vzroke za boje tam, kjer jih ni. Metropolu naj si призна, da se znajo rojaki tudi v nji lasati med seboj, in da to ni navsezadnje nič čudnega. Glavno je, da ima to lasanje kak smisel in pomen, in da se ne gre za oslovo senco. — X.

Dva piknika

Chicago, III. — Prihodnjo nedeljo bosta na severni strani kar dva piknika, eden socialistične stranke, katerega obiskujejo Slovenci—sodružni in somišljeniki—v velikem številu, drugi društva “Slovenski Dom” št. 86 SNPJ. v Norwood Parku. “Konkurenca” in škoda na obeh straneh. Žal, da se je to pripetilo.

Društvo Slovenski Dom še ni vedelo za datum soc. piknika v Riverview, ko je pred več meseci najelo za ta dan vrt za svoj piknik. Marsikdo bi se rad udeležil obeh, kajti znano je, da mnogi člani tega društva prihajajo na soc. piknike v Riverview, medtem ko se mnogi klubovi člani in somišljeniki udeležujejo priredb društv Slovenski.

Kdor bi rad bil na obeh piknikih, lahko posluša popoldne govorje v Riverview, potem pa pride na naš piknik, kar ga bo vzel dobre pol ure vožnje (kako priti na naš pikniški prostor, je bilo pojasnjeno v prejšnji številki).

Plesalcem bo igral Integrity Red Peppers orkester — saj ga poznate. Na sporednu bomo imeli tekme, zmagovalci dobe nagrade, otroci darila, imeli bomo dobra okrepila — pristna domača roba — kakrsne ne dobite na vsakem pikniku, in vse to za vstopnino 50c.

Ce je vam za zabavo v naravnini in za veselo družbo, pridete v nedeljo 8. junija na piknik Slovenskega doma.

Clan druš. št. 86 in klub

V nedeljo 8. junija bo v Chicagu socialističen piknik

Sedaj!

Izlet članstva clevelandske Piknik društva “Delavec” federacije v Euclid

št. 8 SNPJ.

Cleveland, O. — Izlet ali piknik članstva clevelandske federacije SNPJ. se vrši 8. junija na prostoru Jugoslovenskega delavskega doma v Euclidu na Rehar Ave.

Ta piknik priredi federacija v prid fonda za nakup farme, o kateri društva SNPJ. v Clevelandu in okolici že dolgo vodijo akcijo. Vsa stvar se je končno reorganizirala in bo v kratkem predložena društvo v razpravo in za morebitne spremembe. Tako zemljišče bi bilo namenom federacije zelo potrebno. Predno se akcija uresniči, moramo dobiti finan-

je odbor izdelal načrt v največjem obsegu. Vstopnina je samo 50c, ki pa jo plačajo edino odrasli. Otroci so vstopnine prosti, ob obenem pa dobe pri vhodu še za 25c tiketov, s katerimi si lahko kupijo sladolede ali kaj drugega na pikniškem prostoru. Razen teh so določene tudi druge nagrade, kot je bilo že poročano v prošli številki.

Igral bo Integrity Red Peppers orkester. Kažpot na pikniški prostor je bil priobčen v prejšnji številki. Vabljeni ste vse, ki hočete družbo in mnogo zabave, da pridete v nedeljo 8. junija na piknik društva Slovenski Dom št. 86 SNPJ.

Nordšačjan.

Martin Vuksinic.

“Slovenski dom” ima piknik 8. junija

Chicago, Ill. — Občinstvo v tem okrožju je vabljeno, da se udeleži piknika SNPJ. v čimvečjem številu. — X.

Trideset tisoč podpisov

Bridgeport, O. — Socialistična stranka v državi Ohio je nominirala kandidata v vse važne urade. Če hočemo, da bomo imeli na glasovnici socialistično rubriko, moramo dobiti 30,000 podpisov. Trideset tisoč ni malo. Treba je nagovarjati vsaj še enkrat toliko ljudi, da podpišajo naše peticije, predno bomo lahko sigurni, da jih dobimo zadostno število.

Za ta okraj je prejel peticijo podpisani; razposlane so člani in somišljenikom. Ako hočemo uspešno kampanjo, moramo dobiti zadostno število podpisov. Sodeluje VSI, in kampanja bo res pomenila preporod socialistične stranke v Ohiju.

Tisti, kateri ste dobili peticije v tem okrožju, napolnite jih s podpisom, potem mi jih vrnite, da jih dam notarsko potrditi in pošljem na pristojno mesto.

Joseph Snoy.

Obračajte se v vseh bančnih posilih za stari kraj na Zadružno banko v Ljubljani.

Zadružna banka

Ljubljana, Jugoslavija,

V LASTNI HIŠI, MIKOŠIČEVA CESTA 13, BLIZU GLAVNEGA KOLODVOVA, SE PRIPOROČA ROJAKOM V AMERIKI ZA VSE GOSPODARSKE POSLE, ZLASTI:

1.) sprejeme denar za hranilne vloge ali za tekoči račun proti najboljšemu obrestovanju.

2.) posreduje najcenejšo dostavo denarnih pošiljk iz Amerike v domovino in obratno.

3.) posreduje v vseh gospodarskih zadavah hitro in po ceni.

Denar, ki se namerava poslati v staro domovino, naj se nakaže na račun Zadružne banke na Amalgamated Bank of New York, 11-15 Union Square, New York, N. Y., istočasno naj se Zadružno banko o tem obvesti in naroči izplačilo. Naš upravni zastopnik za Ameriko je Joseph Menton, 15824 Normandy Ave., Detroit Mich. Obračajte se na

način našem zastopnikom.

Obračajte se v vseh bančnih posilih za stari kraj na Zadružno banko v Ljubljani.

\$5

V OBA KRAJA

V ENO STRAN Z BUSOM

POVRATNO Z VLAKOM

V

MILWAUKEE

POSLUŽITE se prilike, ki jo ima

obratno, v eno kraj skozi lepo po-

krajino z busi Metropolitan Motor,

in povratno z vlaki North Shore

Line. Ta kombinacijski tiket v oba

kraja je dober za katerikoli dan v

tednu za vse vlake in buse omenje-

nih druž.

VSAKO URO V MILWAUKEE

Metropolitan Motor Coaches vozijo

iz Chicaga 20 minut po vsaki uri od

6:20 zjutraj do 6:20 zvečer. Razen

teteden eden ob 8:20 zvečer (centralni

standard čas). Vračajo se po istem

redu. Postaja teh busov v Chicagu

je Union Bus Terminal (Wabash

Ave. in Roosevelt Rd.), in ustavlja

nadalje na 164 No. State St., pri

Sherman hotelu, Uptown hotelu

(Leland in Broadway) in na

Howard St. "L" postaji.

Brovski North Shore proge vozijo s po-

stajo Adams in Wabash v Chicagu vsako

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiškovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

ŽENA V JAVNEM ŽIVIJENJU

(Po članku sodružice Filipe Snowden.)

Italijanski fašistični vodja Benito Mussolini je dovolil nedavno priobčiti v nekem angleškem listu razgovor o svojem stališču z ozirom na udejstvovanje žene v javnem življenu.

V tem razgovoru izjavlja Mussolini med drugim, da žene nimajo lastne volje, da so preveč zaupljive in lahkonervne, da so sentimentalne in romantične, da se želete le zabavati, da niso v umetnosti napravile niti enega važnejšega dela niti v zakonodaji in medicini, da on še ni nikdar spoznal kakre praktične žene, da bodo prešli še celi vek, predno bodo žene zadostno razumele politično igro, da niso izkušene niti v politiki niti v administraciji, da svoje mišljenje med časom glasovanja v parlamentu dvajsetkrat menjajo, da so pozabili — kakor hitro so dobile pravico glasovanja — na dolžnost roditi in na skrb za domačo hišo, da so njih posli izven hiše vzrok, da zapuščajo rodbino; da so žene v obče bolj inferiorne kot moški, da se imajo mnogi veliki možje — carji, kralji in državniki — zahvaliti za svojo propast ženam ter da sploh še noben človek ni dosegel veličine vsled tega, ker bi mu pomagala k temu žena in da naj iz vseh teh razlogov ostane žena doma, da naj čuva deco in da naj daje nežne duševne vzpodbude možem. Izjavil je tudi, da soglaša z Napoleonom, ki je rekel ženi: "Poročil sem Te zato, da mi rodiš, ne pa, da Te poslušam in ubogaš."

Na ta razgovor je odgovorila soproga angleškega delavskega finančnega ministra, sodružica Snowden. Sodružica Snowden ni le žena svojega moža, nego tudi znana agitatorica in odlična funkcionarka angleške delavske stranke. Ona pravi:

"Nazori g. Mussolinija o ženah so le odmev že davno pozabljenih zabolod. Kako neveči in zastareli so njegovi napadi na žene v primeri z onimi, ki so jih uporabljali pri nas v Angliji v dobi borbe za emancipacijo (osamosvojitev) žene! Ne navaja niti enega argumenta, ki bi ga praktične izkušnje pri nas ne pobile. Naši antifeministi, ki so uporabljali besede, katerih se poslužuje danes Mussolini, se nadejajo le, da so njihove neumnosti že pozabljeni. Mussolini nima niti kvalifikacije niti skušenj, da bi mogel pisati o ženah v politiki. Dasi je govoril o intelektualni superiornosti (prevladovanju) mož, vendar kaže ravno njegova diktatura, da je njegovo pravo mnenje o politični sposobnosti mož enako izraženemu mnenju o politično nesposobnosti žene. Ako bi imel on izvirna poročila o tem, kar so napravile n. r. britanske žene, bi se ne hotel kompromitirati, pišč nemogoče stvari v angleški list.

Prepričana sem, da ni ne enega člana naše poslanske zbornice ali kake druge ustanove, kjer sedijo in sodelujejo žene skupno z možmi, ki ne bi priznal, da so ženski člani enako izkušeni v politiki in administraciji (upravi) kot vsak povprečen moški. Odkod ve to Mussolini, da ženski zakonodajalci dvajsetkrat menjajo med glasovanjem svoje mnenje o kakem zakonu? On o tem ne ve ničesar. To je le nevečje predpostavljanje, ki izvira iz predskoda.

Najbolj čudna je brezvonomo njegova trditev, da žene nimajo lastne volje. Vprašam: koliko poročenih mož bi podpisalo to trditev? Žene so navadno obtoževali za popolnoma nasprotna lastnost... V naslednjem odstavku se pojavlja že povsem kontradiktorna (nasprotuočna) trditev: "Mnogi veliki možje, carji, kralji, in državniki so dolžni zahvaliti za svojo propast ženi, ki je porušila vse, kar so gradili oni leta z voljo močnejšo od ženske volje." Kaka logika je to? Vprašujem tudi, koliko mož, ki so imeli uspehe v življenu, se strinja s trditvijo g. Mussolinija, da ni še niti en mož dosegel veličino zato, ker ga je žena s svojo neubranljivo silo vlekla navzgor. Mnogoštvelni in odlični možje so dokazali povsem nasprotna dejstva.

G. Mussolini hoče obdržati in ohraniti ženo "na njenem mestu". Pravi, da "je njeni mesto, da ostane doma, da čuva deco svojo in da daje nežne duhovne vzpodbude možem, ki jim je to potrebno." Pa, ali je res možem potrebna duševna vzpodbuda onega spola, za katerega trdi g. Mussolini, da je nele prezaupen, ampak tudi lahkonerven ter je prešren, ako se mu reče le neiskreno: "Ljubim te"? G. Mussolini misli, da se da ženo zapreti v hišo kot v temnico, da se pokorava željam svojega moža in da mu služi kot sužnja. Ta načela so branila ženi cele veke ves intelektualni razvoj.

G. Mussolini se posmehuje ženam, ker niso napravile še nobenega dela v umetnosti, zakonodaji in medicini. To ni res. Zgodovina je polna imen žena, ki so potrdile svoje mesto v umetnosti in znanosti kljub ogromnemu neporazmerju števila izobraženih mož in izobraženih žena. "Ako je malo imen, temu predvsem ni vzrok, ker bi žene da rojstva sem ne imelo talenta, marveč ker je nihovemu prirozenemu talentu tako redko dana prilika, da se razvije. Strašno je braniti ženi, da se bavi s posli, za katere ima sposobnosti in strašno je trdit, da morata varstvo otrok in skrb za dom odvzeti ženi vsako zanimanje za druge stvari. Dom in deca bosta vedno prvi posel vsake žene, ali ona bo opravljala te dolžnosti še boljše, ko bo njen horizont (obzorje) širiši in njen um bolj razvit. Kadar pomislim na one divne žene iz moje domovine, katerih domovi se svetijo, od čistosti in niso nič slabše zato, ker včasih slečejo predpasnik, da ga zamenjajo z najboljšo obliko, ko gredo na politični meeting ali glasujejo za mojega moža ali njegovega nasprotnika, sem zaprepadena nad neznanjem človeka, ki še "ni nikdar spoznal praktične žene" in ki je vse žene stresel v en lonec, rekoč za nje, da so "sentimentalne in romantične", da se "rade zabavajo" in da so "možem inferiore".

Z ničemur se ne more dokazati trditve g. Mussolinija, "da je žena, ki je dobila državljanske pravice, pozabila na svojo glavno dolžnost, da rodi otroke in skrbi za dom." G. Mussolini v resnicici citira (navaja) padanje rojstev kot posledico politične osvoboditve žene. Ako je to resnica, da padajo porodi v onih državah, kjer so žene emancipirane, to še ne pomeni, da se brigajo manj za dom in hišo, nego baš nasprotno. Mnoge žene, dobre gospodinje in dobre rođajubkinje, delajo v mnogih državah na to, da se sprejmejo odredbe glede omejitve porodov, kjer bi številna deca pomenila bedo, ker verujejo, da bo i državi i domu boljše, ako ima združno in srečno prebivalstvo, dasi je to tudi maloštevilno.

Italijanski premier hoče, da bi bila vsaka žena poročena. Samo kako naj se to uresniči? V Veliki Britaniji je n. r. dva milijona žena več kot moških! Morda pa misli on, da se uvede poligamija (mnogoženstvo), da bodo vse te žene imele lahko dom in deco? Ali morda misli, da bi se neporočene hčerke pridržale doma na državne stroške pri njih starših, da bi ostale le pri domačem ognjišču in bi se ne mešale v posle, ki niso za ženo? Nihče, ki poznava javne delavke, ne bo mogel verjeti trditvi g. Mussolinija, da so njih posli izven doma vzrok, da zapuščajo svojo rodbino. Nasprotno, ravno ljubezen napram domu in deci jih sili, da se tako interesirajo za politične in državljanke zadeve, ki se ticejo doma, dece, vzgoje in narodnega zdravja.

Je še prezgodaj, da bi se moglo ceniti vse posledice ženske osvoboditve. Gotovo je pa že, da se niso uresničile črne slutnje o izgubi ženskih lastnosti, o begu od zakona in njegovih obveznosti in o blazni navalitvi žena na politične poklice. Veliko število žena je resno vzelno svoje nove odgovornosti in pravice. Pokazale so zdravo politično razsodnost. Resnica je, da je mnogo žena še vedno indiferentnih za politično akcijo. Ampak, ali ni tudi mnogo moških, ki se za to ne interesirajo, dasi so politično že davno svobodni?

Doba, ko so mogle biti žene zaprte med štirimi stenami, je minula in dobro je ne le za ženo, nego tudi za deco in cel narod, da bodo živele žene s polnim življenjem in da bodo mogle razvijati svoje intelektualne in spiritualne (duševne) sposobnosti v isti meri, kakovor to store lahko moški.

Med moškim in ženo so prirodne razlike, ki jih ne more izpremeniti noben zakon, ali žena mora biti svobodna z vsemi svojimi prirodnimi atributi (dodatki, lastnosti), da bi popolnoma razvila svoje sposobnosti.

"Prešli bodo še veki in veki, predno bo žena zadostno razumela politično igro", pravi g. Mussolini.

To znači koncem koncev, da ni bistvenejših razlik, nego da je le vprašanje časa, in ta čas ne bo tako dolg, kakor se to zdi njemu. Samo, da žene ne smatrajo politike za "politično igro" in največje uslugo ji bodo napravile, ako jo bodo očistile od ljudi, ki se s politiko igrajo in pokažejo ljudem, da so interesi države in njenega prebivalstva važnejši kot pa bedni manevri političnih strank.

Prevedla Verusovičeva.

INDUSTRIALIZACIJA JUGA

Medtem, ko so mnoga velika industrialna mesta v vzhodnih državah v prešnjem desetletju napredovala na prebivalstvu, nekatera celo nazadovala, izkazuje letošnje ljudsko števje veliko porast prebivalstva industrialnih mest v južnih državah. Ena so narasla do dve sto in več odstotkov.

Resnična Indija

Indija je danes centralni problem angleške in celo svetovne politike. Radi tega je vsekakor interesantno brati vtise, ki jih je dobil pri obisku Indije dr. A. Nobel. Mi probjujemo nekaj glavnih odlomkov v prevodu našega ljubljanskega dospovednika. Dr. Nobel trdi, da je preveč Indijo z nepristranskim očesom nezainteresiranega tuja.

Vere, plemena, jeziki.

Po svoji prostranosti je Indija desetkrat večja od Nemčije in bi jo prej lahko nazivali celino kakor pa deželo. A tudi njenih 320 milijonov prebivalcev ne tvorijo nobene narodnosti. Razlikujejo se po jeziku, veri, plemenu, kulturni stopnji. Samo 68% je Hindov, 22% je muslimanov, 3% budistov, 3% paganov, 1,5% kristjanov, ostali so parti, siki, mojizieveci itd. Govorijo v jezikih, ki se med seboj razlikujejo: okrog 100 milijonov, ki govorijo zgodno indijsko, 50 milijonov bengalsko, 23 milijonov terugo itd. Razdeljeni so na celo vrsto jezikov, katerih najmanjši niso nikaki dialekti, marveč posnemi resni jeziki.

Plemenško grupiranje prebivalstva ne vsega je ugotovljeno. Očvidno pa je, da Indijci niso enotno pleme, marveč so se stavljenci iz mnogih plemen in mešanic. Gotovo je, da so bili Dravidi (okrog 60 milijonov) v Indiji pred drugimi. Gotovo je tudi, da so bila pred Arijci tudi druga plemena že v Indiji in njihove ostanke najdešlahko še danes. Tako je Indija tudi plemensko tako razcepjena kakor v verskem pogledu.

Nikjer drugod na zemlji v nobeni državi ni kulturni nivo tako različen kakor tu. Najprimitivnejši ljudje žive poleg nosilcev najstarejših kulturnih animistov poleg visoko izobraženih bramanov.

Tako je eden glavnih zla da je Indija siromašna, baš v tej tradiciji, v kateri živijo Indijci.

(Tako pravi dr. Nobel. A vsekakor bo držalo tudi dejstvo, da Anglija izrablja vse te razvade in navade in izkorističa Indijo kolikor more. In spriča takih razmer, ki je to precej lahko.)

Zmanjšana nakupna vrednost dolarja

Včasi si za dolar dobiti mnogo več nego danes. Kadar čitamo, da so se plače od leta 1916 zvišale za toliko in toliko odstotkov, bi bil na mestu nglasil tudi to, da se je v enaki meri ali pa še bolj kakor so se izvzeli.

7

1916 1928

povišale plače znižala nakupna vrednost dolarja. Kakor vidite s te slike, se je dobitilo za sedem dolarjev leta 1928 toliko, kakor leta 1914 za štiri dolarje. Medtem ko se cene potrebščin tudi sedaj ne znižajo, so padle plače od prošle jeseni skoraj v vseh obratih, z izjemo nekaterih stroškov, od 5 do 30 odstotkov.

8

1916 1928

Anton Garden je v obsežnem referatu podal sliko razmer v ozirom na delavsko politično akcijo, analiziral formo strank in aktivnosti med ameriškim delavstvom za socialistično in takozvanom Labor party.

A. Garden je istotko izdelal resolucijo premogarjev in njihovih unij. Bila je sprejeta in z njo se je JSZ officialno izrekla za podpiranje UMW s sedežem v Springfieldu.

9

1916 1928

Poročila delegatov. Vsak delegat klubov ali društev Izobraževalne akcije je bil pozvan, da poroča o napredku in o drugem, tikajoče se našega dela. Okrog 40 se jih je poslužilo te pravice.

10

1916 1928

Resolucije. Zbor je sprejal med drugim resolucijo, s katero izreka našo solidarnost z delavstvom v Jugoslaviji, in mu obljuhuje v prizadevanjih za ukinjenje diktature vso mogočo pomoči.

Potrdil je svoje prejšnje stališča z ozirom na Sovjetsko unijo, o našem gibanju ter podpornih organizacijah in mnogih drugih, ki bodo priobčene v zapisniku in ene že prej.

11

1916 1928

Vodstvo zbra. Dva dni je predsedoval Filip Godina, podpredsednika pa sta Anton Zornik in Anna Krasna. Tretji dan je predsedoval Donald J. Lotrich, podpredsednik pa Herman Rugel. Po našem poslovniku se voli predsednika dnevno. Tajnik zbra je bil Chas. Pogorelec, in zapisnikar Peter Bernik in

12

1916 1928

"Jožek! popoldne boš pomagal doma."

13

1916 1928

"Pa šola?"

14

1916 1928

"Bo dejal, da si bil bolan."

15

1916 1928

"Na ja, pa mi dajte fajfo to baka, da ne bo laži!"

16

1916 1928

PAVEL DOROVH:

SIBIRSKI PUNT

Ruski roman iz dne državljanske vojne

Prevedel Ivan Vuk.

(Nadaljevanje.)

"Vi se torej branite govoriti?"

"Ne branim se govoriti, nego branim se denuncirati."

"Dobro. Potem pa opravite molitev. Čeravno ste, seveda, ateist."

"Hočete me ubiti?"

"Mislite mar, da vas bomo krmili z bonboni?"

"Brez sodišča in preiskave? In potem še govorite o zakonu in redu?"

"Ha—ha—ha! Kakšno sodišče pa še hočete? Pobiti bi se vas moralo s polemom, kakor stekle pse. No, Kovalčuk, meri na celo!"

Vojak stopi nazaj k vratom, dvigne puško in jame meriti. Lomov stisne zobe, da ne zakriči. Srce stoji. Bilo mu je, kakor da ga sploh ni več. Počasi kolebajoči se krogli mu plešejo pred očmi. V svetlobi žarnice, ki se mu naenkrat zdi mračna in rdeča se pojavi spašeni obrazzi ljudi. Ivan Aleksandrovič zapre oči.

Strel poči. Sapa poleti čez glavo Lomova. Lasje se zganejo. Ivan Aleksandrovič ne stoji več, on visi na vrveh. Cez nekaj minut se zave. Dejstvo, kako se je zavel teh misli, je bilo nenačadno in čudno.

"Torej ni mrtev?"

Odpre oči, zagleda častnika in vojake.

"Ej, ti čevljarskič, ali ne veš strelijeti. Daj meni!"

Veliki vzame puško in jame meriti v celo. Lomov zopet zapre oči. Omedli. Strela ni slišal.

Ko se je zopet zavedal, je zagledal kakor prej, svetlo žarnico na stropu in ljudi okrog njega.

"Prokleto! Tudi jaz nisem zadel! Na, Nesterov, poskusi ti!"

Ivana Aleksandroviča sivoblede ustnice zaščetajo komaj slišno:

"Trpičenje? Zakaj? ... Končajte!"

"Aha, konec bi rad?"

Naenkrat divji jezi zažene puško stran. Oči mu zalije kri. Z enim skokom je pri Ivanu Aleksandroviču in se mu skloni k obrazu.

"Ne, kapljo za kapljo vam treba izediti, vsaki žive posamezno iztrgati. Počasi, prav počasi treba delati ... Kapljo za kapljo ... da boste čutili in slišali ... A—ah! Zapirate oči? Ne, nujno vas prosim, da odprete oči kolikor najbolj morete, da boste sami videli, kako teče kri, kaplja za kapljo!"

Duši se v besnečem gnjevu. Njegov goltanec se krčevito stresa. Ali naenkrat se obvlada in reče mirno:

"Nu, dovolj je danes. Pojdimo!"

Ivan Aleksandrovič odpre oči. Bila je temo. Ali je jutro, dan ali noč — ne zna. Po glavi mu roje, zoper lastno voljo, odlokni različnih misli. Skuša jih zložiti, a ne more. Cuti le svoje telo, čuti mraz in ve, da živi. Objame glavo z obema rokama.

"Ne smem misliti. Samo po sebi se mora urediti."

Pogradi z roko po telesu. Odpre usta in reče tiko:

"Jaz . . ."

Začuti zvok svojega glasu in polasti se, ga mračno veselje zavedajoč se svojega bitja. Se bolj tiko reče:

"Jaz — Ivan Aleksandrovič Lomov."

Zopet posluša svoj glas, vzdihne globoko. Razprostre roke naprej, na stran. Potiplje steno, se nekoliko vzravnava, se priplazi bliže zidu, se nasloni nanj. Sedaj prihajajo cele misli, zavest se jasni.

"Trpičen ... streljan ... Da bi se le kmalu končalo . . ."

Zasliši stoke za zidovjem, kakor prvič.

"O—o, ubogi Hlebnikov!"

Nepopisno se mu smihi. Silna bolečina je razsajala po njegovem srcu. Dušo mu napoljuje strašno glodajoče čustvo. Drgetajoči krči mu stiskavajo grlo. Zaplače. Joka, kakor ujaljeni otrok in ni ga sram svojih solz in joka.

Stokanje za zidom umolkne . . .

. Vrata zaškriljejo, žarnica na stropu zgori. Veliki častnik vstopi z dvema vojaka. Kakor prvič, planetna vojaka na Ivana Aleksandroviča in ga privežeta na desko.

"Idita."

Vojaka odideta. Častnik se utrujen spusti na stol. Dih je težko, njegove oči opazujejo jenika.

"Sam vas bom . . . s svojimi lastnimi rokami!"

Ivan Aleksandrovič je razumel, da je častnik Hlebnikova lastnoročno trpičil in da je zato tako utrujen in težko diha.

Wm. B. PUTZ

Cicero's { LEADING LARGEST OLDEST } Florist

Cvetlice in venci za vse slučaje.

5134 W. 25TH ST., Tel.: Cicero 69. Na domu Cicero 2143.

Royal Bakery
SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.ANTON F. ZAGAR,
lastnik.1724 S Sheridan Rd.,
No. Chicago, Ill.
Tel. 5524.

Gospodinje, zahtevajte v trgovinah kruh in naše pekarne.

CICERO, ILL.

Katka Zupančič:

Vzgoja pa taka . . .

Večkrat sem bila priča, ko se je razmotrivalo o vzgoji mladičev. Eni in teh je bilo na srečo malo—so zgovarjal strogo, čim strožjo vzgojo. Drugi so živo ugovarjali, meneč, da stroga vzgoja prerađa kvarne vpliva na otrokov intelekt; rajšči, ki takva vzgoja, so zaključevali, da je potreben tudi zmerino pot. Sugerali pa so sredino, zmerino pot. Treba je v veliko natravnostjo preštudirati in do dobra poznavati otroški značaj, ako ga hočemo pravilno in uspešno vzgajati. Posebno moramo biti pazni s takozvanimi vzgojnimi sredstvi, med katere spada poleg drugih i kazeni. Ničesar ni otroškemu intelektu tako škodljivega, kakor kaznen, če ni na mestu.

Večkrat nas je prišla s kmetov. In na kmetih se bogme niso jako ozirali na intelekt otroka — kje je bilo časa zato — ampak so naredili z malem grešnikom prav kratek obračun: roka je segla nekam za tram — ali za peč, ali kamorkoli že in prinesla — Šibko je bilo takoreč zapovedano vse vzgojivo. Vzgojvalna metoda je bila kaj enostavna: večji prestopek si bil naenkrat malo bolj, za manjšega malo manj. Vprašanje vzgoje je bilo zaenkrat rešeno. To ti je bilo vzgoja! Da je bila zelo pomakanjiva, mi bo — milsim — vsak pritrdil. So bile izjeme, kakor pri vsaki stvari; toda izjeme ostanejo izjem! Da pa vkljub tejam pomanjkljivo vzgoji nismo zagajili na stranpotu, se imamo zahvaliti predvsem dejstvu, da je bilo takih nevarnih stranpot precej malo. Saj se je vse vaško življenje vršilo skoraj na diani; le težko se je dalo kaj prikriti.

Stem ni rečeno, da bi se smelo vse te nedostosti štetni našini starcem v zlo, ki res niso imeli veliko časa za pomikanjanje; vedeli so, da je nekajne vzgoje treba, pa so se poslužili sibje kot najbolj izdatnega sredstva, menda si drugače sploh niso znali pomagati.

Tako "vzgojeni" smo dospeli v svobodno Ameriko. Mnogotrični smo si ustanovili družine ter tako, postali svetojitelji sami. Šibko smo kajko in malo zavrgli, saj smo na sebi izkusili, da se z njo ne pride dalet. Da zdaj? Prišlo je spoznanje, da tisti ne smej! in moraš zdelačka ne zadržute, preko tega spoznanja pa mnogi ne pridevnik.

Ne mislimo se na tem mestu poglabljati v vzgojivo vprašanje ali dajati kaka specjalna navodila, dasi bi ne bila odveč. Hočem te navesti iz vsakega življenja par resničnih sličic, ki kažejo ne samo pomanjkljivost vzgoje, tako otrok kot staršev, ampak tudi pomanjkanje istočno navadnega, preprostega takta.

L Na pločniku pred hišo so stali trije možje, in prereščevali kdo zna kajko priteče k njim pet do šestleten deček. Nestrprno pocula enega izmed trojice — velikega, grobo zobilčenega moža srednjega starosti — rekoč: "Daj, mama, daj mi dajm (10c)." Ko ga papa ni ugnal takoj slišati, je malo stopil na prste in potegnil očeta za suknjo: "Sliši? Daj mi bi rad! Daj mi ga!"

"Kaj? Ti bum, zdi se mi, da si danes že enega prejel, ne?"

"Tisti je bil za sladoled. Daj še enega."

"Well, well, pa vendar ne misliš, da se dajmi ležejo v mojem žepu?" in obrnil se je do svoja tovarša, da nadaljuje s pogovrom, ki ga je bilo malo prekinil. Deček se pa zaradi mednje in stezačem se na prste, prirene bobnati po trebuhi svojega očeta: "Daj, daj, daj . . ." Očetu je začelo bobnanje presedati in da se malega nadležnega odkriža, mu je ponatal.

"Kaj mi bo nikel? Dajm hočem!" je srovkal malo na vse glas. Slednji poseže oče ponovno v hlačni žep, pošlje na diani začeleni novčič in ga ponudi svojemu nadbezbudnemu sinčku: "Na, da bo mir!"

Pagavec se vrže na občetovo roko, zgrabi denar in obrne očetu hrbot. Toda ne za dočko: po par korakih se obrne nazaj, se razkoraci, kolikor so mu noge dopuščale, stegne jezik iz ust, in naredi očetu "osla" in odhodi svojo pot. Oče, velik, širokoplèč mož, prasne v smeh. Toleče se po kolennih, vzklikajoč: "Ga vidita?" To je moj sin! Yes sir! Fant, da mu ga ni para! In vse zadivljen je zrili za svojim semenom, ki je racalo ono stran ulice z dajmom v roki.

IL Veliko tuje mesto. Široka, prometna cesta. Lep dan.

Pred veletrgovino je stal deček. Stel je kakih deset let. Lepo obledočen je bil in čeden v obraz. Na svetlih, kodrastih laseh mu je čepela zarezana čepica. Zgleduje, da je čaka na nekogo, ki se mudri v trgovini. Nestrprno se je osiral na vrata. Približa se mu postarna, preprosto blečena žena, ga pogledi po čepici in se sklene k njemu, hoteč ga nekaj vprašati ali mu nekaj povesteti. Pa menda ni končala niti prve besede, kajti mali je neopazeno skrčil roke in nagnil ter z vso silo sunil ženo naravnost v obraz . . . Medtem se je bila pojavila pred vrati žena. Videla je grobi konec tega nastopa in začedeno gledala osramočeno ženo, ki je sklonjeno glavo baš kar kokrala mimo nje in se skušala čimprej zamešati med ljudstvo. Dama je stopila k dečku. "Kaj je pomenilo to, Sonny?" Dečko ji je nekaj odomisljal. Nato ona: "Se vidi, da si bil jako hud, ker si me moral čakati!" Smehljač je mu je popravila čepico. "In nazadnje, kaj koga

na voziček in se izvihalno posmihaval starci materi.

"Oh, oh, oh," je sklepala roke starca žena, "da si porezen, to že dolgo vem; a da si tako porezen, tega nisem vedela!" je dejala z držim glasom.

Odprije se je okno in pokazala se je glava mlade matere. "Kaj pa meni to šunder?" je vprašala skozi okno.

"Glej, tako skrbno sem sejala te rože, pa bo vse potepot!"

"I no, bi pa pustila, da bi rastla trava, saj je trava tudi lepa!"

"A jaz bi imela rože tako rada . . ."

"Pa jih vsej še enkrat, saj je časa še dovolj za to! — Franky!" se

je obrnila do mladiča, "si lačen? Pridi noter, ti bom naredila sandwich!" Poprajila si je lase in okno je zavezalo prazno. Zmagoslavno in režecem se obraza se je paglavec podal v hišo. Stari ženi so omahile roke. Še bolj sključena ko prej, je počasi krenila do stopnic in se vsebla. Na koničasta kolena je polnila še bolj koničaste komolce, sklenila vele roke in naslonila nanje svojo nagubano čelo.

Na vrtu je rastla trava; gredice so izravnali.

Starci materi so pa letos pokopal.

— Na mrtvačkem odru je ležala med samimi rožami — ker jih je imela tako rada!

URADNIK CUNARD LINJE NAGLAŠA VEČJO STROGOST S STRANI AMERIŠKIH KON-ZULOV V JUGOSLAVIJI

Jugoslovanski priseljenci, stanujeni v Združenih državah, ki gredo v Ellis Island, naj bodo povratniki, ki nimajo permita, vsaj sigurni glede imena in dneva prihoda parnika, s katerim so privrkljati ameriškim konzulatom v Jugoslaviji nedovuni dokaz. To je tako važno, ako se pomisli, da nekateri jugoslovanski potniki na plovatku niso nedavno niti imeli pojma o imenu parnika ali približnem dnevu prihoda, ko so prišli v Ameriko. To je povzročilo mnogo stresov pri preiskovanju prihoda na Ellis Island, naj bodo povratniki, ki nimajo permita, vsaj sigurni glede imena in dneva prihoda parnika, s katerim so privrkljati ameriškim konzulatom v Združenih državah. To je tako važno, ako se pomisli, da nekateri jugoslovanski potniki na plovatku niso nedavno niti imeli pojma o imenu parnika ali približnem dnevu prihoda, ko so prišli v Ameriko. To je povzročilo mnogo stresov pri preiskovanju prihoda na Ellis Island, naj bodo povratniki, ki nimajo permita, vsaj sigurni glede imena in dneva prihoda parnika, s katerim so privrkljati ameriškim konzulatom v Združenih državah.

G. Ekerovič se je izrazil takole: "Me veseli, da imam priliko pojasnit, da stvar množstvenih jugoslovanskih priseljencev, stanujenih v Ameriki, ki našljajo odpostovati letos na obisk v starci kraj s parniki naše družbe, kajti hočem vnaprej preprečiti morečnost, da bi imeli težkočo ob svojem povratku v to deželo. Poprej konzul Združenih držav v Jugoslaviji niso zahtevali dokaza o zakoničnosti prihoda s konzulom, ki so prihajali v starci kraj brez permita, razen v sumljivih slučajih. Sedaj pa, kakor som bil obveščen direktor na Zgabje, zahteva se v vsakem slučaju nepravilnosti nepravilnosti, da je bil dotičnik zakonito pripuščen v Združenih državah.

"Najbolj enostavni način, da ne bo nikakih sitnosti, je seveda ta, da si človek prisrbni permit, predno odpotuje. Da ne bo preveč zamude.

"Najbolj enostavni način, da ne bo nikakih sitnosti, je seveda ta, da si človek prisrbni permit, predno odpotuje. Da ne bo preveč zamude.

The Milwaukee Leader'

Največji ameriški socialistični dnevnik — Narodnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 528 Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

Misterijev greko vino
bolj priletel delavec, mirnega, poštega in naprednega značaja pri kakovosti naprednega slovenskem kmetu.

PLAČA
CISTA VOLNA SAMO —
Naročite si obliko ali suknjo pri nas.

Delo ja mčeno.
John Mocnik
6517 St. Clair Avenue,
CLEVELAND, O.

\$25.00

ANGELO
CERKVENIK:DAJ NAM DANES NAŠ
VSAKDANJI KRUHSocialna povest.
(Ponatis iz knjige
"Cankarjeve
družbe".)

(Dalje.)

— Kaj še! Pri meni ostanet to noč!
Ze je skočil s postelje in jo čvrsto prijet za roke. Vrgel jo je na postelje in ji z enim samim veščim gibom strgal bluzo od vrata do pasa. Poljubil jo je tako naglo, da se skoraj niti zavedela ni, kaj se je vse v tem kratkem času zgodilo.

Kmalu se ji je vrnila moč in zavest.

Ugriznila ga je v vrat tako močno, da je zarjul in jo takoj upustil.

— Žival, je zakričal.

— Žival ste vi! Kje ste se učili dostojetnosti?

— Jaz sem gost, ti si soberica!

— Samo soberica!

— Soberica spada k sobi! Soberica je kakor soba!

— Samo drobčanka razlika je med obe ma: soba ni še nikdar ugriznila.

— Soberica mora biti gostom na usluži; še nikjer se mi ni kaj takega pripetilo.

— Pri meni se vam bo vselej ...

— Niti meni, niti komu drugemu več!

Njegov glas je bil preteč.

Popoldne je vse povedala Tinetu, ki je bil strašno ogoren, a si ni mogel pomagati.

— Vidis, Tine, to je plod danes edino zvezljavne vere v vsemogučnost denarja! Za denar se da vse kupiti: soba, soberica ...

Zvečer jo je pozval šef v svojo pisarno.

— No, golobica Marta, slišim, da ste se kar nepričakovano pobunili. Zakaj vendar? Danes je bil pri meni in kdor bi trdil, da ni fant od fare, bi mu delal presneto krivico! Kakšen korenjak, kakšne oči! Jaz vas res ne razumem. Sami Napoleoni ne morejo prihajati sem! Samo en Napoleon je bil in samo ena Micka Vernetova in en sam Vernetov Julček! Če so vam bili dobri vsi drugi, bi vam bil dober še ta Mohamedanec, strela gromska!

— Nobeden mi še ni bil dober, nobeden, razumete?

— Napoleon bi vam tudi ne bil?

— Približno! toliko, kolikor vi!

— Oho, štiri mesece ste že pri nas in ste ostali tako nedolžni! Kaj so sami devičniki spali v vaših sobah! To je pravcati klošter! Svetovni rekord za vas in za moj hotel! Škoda, da tega ne morem objaviti. Največji Don Juan, najznamenitejši Casanova in Žaniči bi se prišli sem urit v svoji umetnosti! Moj hotel bi postal poprišče pekla in tej čisti in nemodavem domovini ... To moram objaviti vsem interesentom. Čakajte: potniškim birojem vse Evropo sporočim.

— Samo izvolute! Če bo kdo odnesel bunkasto glavo, bo predložil svoj račun — vam!

— Za spoznanje prevročekrni ste, grlički! Pozabili ste, kako smo se o sprejemu dogovorili.

— Nisem pozabila.

— Nasproti gostu morate biti ljubeznivi in skrajno postrežljivi, sem vam bil že tedaj rekel.

— Ali nisem?

Gospod šef se je izvolil gromko zakrohotati.

— Pravkar ste povedali, da ste mu korenito pokazali zobe. Ali je to bila kakšna postrežba?

— Za takšno postrežbo se nismo zmenili, gospod hotelir.

— Za kakšno pa?

— Nikar ne zbijajte neslanih šal!

— Pri nas nimamo več javnih hiš, nimamo nočnih lokalov; kam naj gre dostenj gost?

— Ali imate kakšno hčerko, gospod šef?

— To vprašanje je nesramno in predzrno?

— V čem se jaz razlikujem od vaše hčerke?

— Vrata vam pokažem, še danes vam odpoved.

— To morete storiti, kakor morete storiti še marsikatero drugo lumperijo, prisiliti me pa, da bi se na ljubo vašim trgovskim uspehom in vašemu hoteliskemu renomeju prodajala, ne morete!

— Potem poste pač moralita iti!

— Šla bom, javnosti pa povedala, kakšni so pogoji, ki jih sobericam diktirate.

— V javnosti boste to povedali? Kdo vam bo verjel? Ne boste otročji! Kdo vam bo verjel, da živi danes med našim dobrim in poštenim ljudstvom kakšen Belcebubov sluga, ki bi se tako norčeval iz vsega, kar je temu ljudstvu sveto? Kdo vam bo verjel, da morem jaz, ki sem podporni in aktivni član vseh organizacij z etičnim ozadjem, vršiti takšne grdobije?

— Ostydni ste!

— Kdo drug bo rekel, da sem zloben, a vedite: Denar je denar in čim več ga je, tem večje je narodovo premoženje! Za narod gre, za tisti pozitivni idealizem, ki je baš majhnim narodom tako zelo potreben. Ali se čudite, da govorim o teh vprašanjih jaz, ki sem hotelir, kavarnar, restavrator? Preveč idealistov in pozitivistov je na mojem vrtu že trgalo jagode in se sladkalo ... Nobene prilike, ki mi je nudila kakšen koristen pouk, nisem upustil. Preveč sem že govoril! Kritiki bi rekli, da sem feljtonsko dolgo... Res, ni moja navada, a za takšnega krempljčka, kakršen ste vi, rad še kakšno zime...

— Pod takšnimi pogoji ne!

— Pomislite, gospodiča, kakšno plačo imate pri meni! Uživite se v tisto dobo, ko

ste se prodajali v tovarni. Preračunajte, primerjajte in — povejte, ali se vam godi krivica!

— Gorostasno! Saj nisem vlačuga!

— To so predsodki, zgolj predsodki! Soberica sploh ni vlačuga! Kakšna vlačuga! Ali niste videli, kakšne gospe so se v poslednjih štirih mesecih zabavale v teh sobah? Kdo sme trditi, da so vlačuge? Prikloniti so jim morate, roko jim morate poljubiti! To je pozitivno življenje! Kako dolgočasno bi bilo življenje, če bi bilo vse jasno, vse odkrito, če bi vsi brez izjeme vedeli o vsem vse! Vi ne razumete fine življenja.

— Skoda, da niste narodni poslanec! Ne mislite, da imam kakšne verskoetične predsodke! Niti od daleč ne! Zgolj zavest, da sem v moram biti svobodna pri izberi moža, ki bo odpril v moji zavesti svetische materinstva, me s studom navdaja pred življenjem, v kakšno me hočete pahniti. Od takšnega življenja me odvrača zgolj zavest, da je tudi v seksualnem življenju potrebna jasnost in dosegljiva čistota, da mora tudi v človeškem seksualnem življenju obveljati najbolj naranjen zakon, da se seksualno nagnjenje in materinstvo ne da — kupiti, ker svetosti občutja materinstva ni mogoče izraziti z nobeno številčno vrednostjo, ker je materinstvo zagonetka življenja, misterij obstoja, nerešeno in nikdar rešljivo vprašanje — božanskega v človeku.

— Krasno ste povedali! Povejte mi, če nameravate tudi mojim gostom takole predvati!

— Ne, le pretepti nameravam vsakogar, kdor se mi približa.

— Glejte tedaj, da čez štirinajst dni izginete. Devic ne rabimo, so dolgočasne. In zapomnite si: V javnosti me ščiti tiskovni zakon! Če nočete sedeti!

Marta ni čakala 14 dni.

— Tine, odpovedal mi je.

— Ljubše mi je, Marta, ali verjameš?

— Ljubše?

— Bom vsaj brez skrbi! Dokler si v tej službi, se ti more vedno kaj pripetiti.

Tine je molčal.

— Ali si kdaj dvomil o moji trdnosti, Tine?

— Tine je molčal.

— Dvomil si, Tine!

Umolknila sta.

Marta je spoznala, da je moral dvomiti, ker je videl v svojem življenju mnogokrat, kako je težko upreti se moči denarja in glaudu.

— Nisi imel prav, Tine! Marta je dokazala, da poza samo eno pot.

— Oprosti, Marta, krivico sem ti delal.

XIII.

— Kako ste rekli, Meta? jo je vprašal hotelir.

— Marti ne boste prišli do živega, poročila se bo.

— Poročila? S kom?

— Tineta Jelovška, našega strojnika bo vzel.

— Oho! Spečala sta se! Gnušobe! Takšnih ljudi ne morem več imeti v službi.

Tineta je nepričakovano zadela odpoved.

— Zakaj, gospod šef.

— Se vprašuje! Najboljšo soberico ste mi spridili! Saj sem vedel, da je čisto izključeno, da bi moglo mlado dekle kljubovati, če ga ne bi zavajal kakšen malopridnež. Kam sem gledal? Da sem mogel biti takšen tepec? Navsezadnje sem še verjel, ko mi je gobeždal o svetosti materinstva, o misteriju božanstva. Sam sebi bi moral odpovedati.

— To je tedaj vzrok, da moram iti!

— Ali ni morebiti to zadosten vzrok? Bomo videli, kako mi bo zdaj kazala zobe, ko ji ljubček ne bo več skrbel za kruh in krov.

— Še imam dve močni roki, še imam misice, še možgane! Kruh si bomo vzeli, krov priborili!

— Žal mi je, Jelovšek, a razumeli boste, da moramo vse tiste, ki prosijo kruha, naučiti, da ne morejo zapovedovati. Jasno se morata ločiti: gospodar in hlapec!

— Prisel bo čas...

— Je že dobro! Takrat ne bo niti mene več, niti vas ... Do takrat bom mirno spal! Adijo, čez štirinajst dni!

Tine je stinal zobe, zgrčil pesti in odšel.

— Vidiš, Tine, hotel si zidati hišo. Zdaj lahko greva! Ves svet je nain!

Stala sta na vrhu Cvetnega griča in zrla mesto pod seboj.

— Vse je najino! Svobodna sva! Ni se nama treba batati oognjišče, ne za zemljo. Domovina ne more vzbudit v nas bolečine! Vse, kolikor tvoja misel slutti za obzorjem daljave, vse je najina domovina. Ni ga kraja, ki bi ga bolj moral ljubiti, nego katerikoli kraj ... Ni ljudstva, ki bi ga mogla manljubiti, nego ljubim to ljudstvo, cigar jezik govorim ... Dva sta!! Pojdova v borbo za socialno enakost in socialno pravičnost! Ko bo borba za kruh ponehala, bo socialna enakost dobojevana. Pojdimo v borbo, da odpravimo najsramotnejšo borbo — borbo za kruh.

V Martini duši je zasijal žarek — novega življenja.

V topilnici življenja, v ognju za najbednejši obstanek, je izgorelo vse, kar je bilo ne-

čistega v njej, vse kar je bilo svinčenega, se je raztopilo, je odteklo, ostalo je čisto in suho zlato.

XIV.

Vlak je sopoljal kakor utrujena žival in drdral po svoji železni cesti, pojoč pesem ritmično udarajočih koles.

Trčnice so škripale in se upogibale pod težo vlaka.

— Pasos Š prosim, gospodje!

— Izvolute!

— In gospodiča?

— Je moja žena.

— Jelovšek Valentin in Marta. V Ameriko?

— Ne, za zdaj v Nemčijo in potem po svetu, Bog ve kam!

Komisar se je zamislil, pogledal skozi okno drdrajočega vlaka na visoke gore, ozke, globoke doline.

— Srečni ljudje, je zašepetal.

Marta in Tine sta se objela ...

— Kako težko slovo je bilo. Mama je tako jokala. Si videl, Tine, si občutil?

— Sem, Marta.

— Oče je še vedno pretepa ... Ko je Anja povila deklico, se je hotel obesiti. Stana mi je pravila. Uboga Anja!

— Meja, Marta!

— Nekoč bomo rekli: Bile so meje, zdaj je samo eno ljudstvo in samo ena domovina!

Vlak je drdral neumorno, iskre so tvorile v zraku ognjeno perjanico, ki je ponosno vihrala skozi temno noč ...

Noč je razgrnila svoje božajoče peroti čez hribe in doline, čez gore in vode.

V Martini duši, ki je našla sladak mir, je svetla bodočnost bratsko poljubila svojo spodnico, sanje sedanjosti:

Na brezimni gori, od koder se vidi drobna zemeljska obla, stoji kamenit, mramornat žrtvenik orjaških dimenzij.

Milionske množice so našle božanstvo v sebi, dokončale borbo za razživaljenje človeka ...

Iz milijonov gril se razlega pesem ob bučanju orgel in bleščem sijaju slavnostnega ognja, pesem radosti in zmage ...

Od planeta do planeta pesem se glasi človeka:

Kruh postal vesoljna last
je bratov vseh in vseh sestra ...

IZ DRUGIH LISTOV

K Grdinovemu priporočilu

Kakšne delegate potrebujetejo društva slovenskih podpornih organizacij na svojih konvencijach?

Anton Grdina, predsednik KSKJ, priporoča članstvu društev svoje jednote sledče glede volitev za prihodnjo konvencijo, ki se bo pričela 18. avgusta to leto v Waukeganu:

"... Dajte (izvoliti), kjer mogoče, tudi duhovnike; izvolite vsaj nekaj odvetnikov, in kar največ mogoče zdravnikov. Oni so zidari in stavba ter podlaga bodočnosti naše jednote..."

Clanek s tem priporočilom je priobčil v Glasilu KSKJ z dne 20. maja. V isti številki je u-

redniški članek, ki z Grdinovim sugestijom prav nič ne soglaša, oziroma ji celo nasprotuje. U-

rednik piše:

"... Od nekaterih strani se pripoveda za izvolitev delegatov samo nekake gotove "profesionaliste". Ti se baje najbolj zmožni in večji rešiti vse težavne probleme konvencije? Po našem mnenju bi ta vprašanje najbolj izvršili stari in že izkušeni člani ali članice krajevnih društev, osobito boljši delegati in delegatine, katere je tako društvo za to izvolilo, neozraje se na to če so profesionisti ali ne.

Našo Jednoto so ustanovili delavci. Tekom zadnjih 36 let so jo vodili priprosti delavci in vsled tega so budi v bodoče njen obstop odvisen od delovanja večine vrste članstva naše Jednote, ki obstaja iz delavnosti.

Imeli smo že briske izkušnje na konvencijah, ker so nastopali delegati iz takozvanih "profesionalnih" vrst..."

V primera naj bo tu navezeno, da je imela KSKJ na svojih konvencijah izmed vseh slovenskih jednot in zvez največ "profesionalistov", in to duhovnikov, zdravnikov in odvetnikov, razen teh pa mnogo trgovcev, vključno temu je napredovala slabše kot npr. SNPJ. Iz tega sledi, da bo urednik KSKJ najbrž v pravem, kajti to, da je človek profesionalec, ni še nobena garancija, da bo tudi dober delegat, niti ni to, da je delegat recimo duhovnik, že samo po sebi dokaz, da razume potrebe članstva svoje organizacije, ali da je poglobljen v njene probleme bolj kakor pa delegatje, ki niso duhovniki, zdravniki ali odvetniki.

Pitamic v žadregi

Zupnik J. M. Trunk piše v "Am. Slovencu" z dne 21. maja o neprijetnosti, ki jo je doživel jugoslovanski (Rev. Trunk pravi "naš") poslanik dr. Pitamic na svojem obisku v San Franciscu. Rojaki so mu priredili lep sprejem, in ob tej prilici je nekdo izrazil željo, da naj dr. Pitamic le še pride, veselilo pa jih bo tem bolj, če pride v drugič kot poslanik jugoslovanske republike. To seveda ni bilo "taktno" in za gospoda poslanika jako neprijetno. Tudi župniku Trunku se to ni dopadol, razen tega smo Jugoslaviani po njegovem tolmačenju zelo daleč "za luno", torej res Balkanci, ki so nesposobni za republiko. On piše:

"Naš jugoslovanski poslanik v Washingtonu, D. C., dr. Pitamic, je bil na obisku tudi v San Franciscu, Calif. Napravili so mu lep sprejem. To je lepo. Pri slovesu se obrnejo oči tudi na — bodočnost, in tako so tam izrazili nado, da bi poslanik še prišel na obisk v San Francisco in sicer kot poslanik jugoslovanske republike."

Nisem noben absoluten prirvenec, kake monarhije, saj sem kot Amerikanec brezpojeno prirvenec naše slavne amerikanske republike, ampak na kake jugoslovansko republiko bo treba prvič še dolgo čakati, če sploh

Nove SPOMLADANSKE KRAVATE

KRAVATE

Iz čiste svile

vredne \$1.00

po

65c

HRANITE DENAR!

Velika zaloga
hlač.

Izvrstna pristoja
vašemu staremu
telefonsku ali jopiču.

NIZKE CENE.

LAWNDALE
CLOTHING HOUSE

3649 West 26th St., blizu Lawndale

Podpora jubilejni prvomajski šte- vilki Proletarca

VI. izkaz.

Johnstown, Pa., John Korelc, \$1; Tony Pucelj, 20c, skupaj \$1.20.

Red Lodge, Mont. Tony Režun, \$1; Wally Sanscheck, 50c; po 25c:

Fr. Daniček, John Meden, Fr. Fra-
ničkar, Tony Moličnik, Fr. Žibert,

John Kraintz, Vinko Raunikar, Joe

Klopčić, John Samscheck, Fr. Rosič,

John Jakopich, K. Erznožnik in Ne-

menovan; John Košorok, 15c, sku-

paj \$4.90 (poslal K. Erznožnik).

Tire Hill, Pa. Po 50c: Mike Kar-

lich, Joseph Stimač in Anton Grly;

po 55c: Matija Bajt, Louis Zakraj-

šek; po 25c: Martin Krašovčet,

Louis Cerv, Max Asterlich, Joseph

Zupan, Joseph Hains, Jacob Strell,

Charles Serjak; po 20c: Valen-

tin Negro, Fab. Katalenich, Antonia

Vodnjal; po 15c: John Sigernes; po

10c: Frank Halapia, Frank Oblak,

Helena Grabušnik, Jos. Gabrovsek in

Anton Rojc; po 5c: Joseph Rupar-

čič in Neimenovan, skupaj \$5.30.

(Poslal Martin Krašovčet.)

Parkhill, Pa. Henrik Pečarič, \$1;

po 50c: John Fradel, Anton Vidrich

in John Langerholc; po 25c: Martin

Lovko, Anton Zakrajšek, Leo Belc,

Louis Baudek, Rudi Ošaben, Frank

Pavlovič, John Zalar in Anton Stra-
žiar, skupaj \$4.50 (poslal Adolf

Krasna).

St. Michael, Pa. Frank Škufera,

\$2.00.

Waukegan, Ill. Klub št. 45 JSZ.

\$10; Mahnich in Mihevc, \$1 (name-
sto oglassa jubilejni št.) skupaj

\$1.00.

Mattawan, Mich. John Hočevar,

10c.

Wege, O. Jacob Tomšič, \$1.00.

Bridgeport, O. Joseph Snov (na-
mesto oglassa v jubilejni št.) \$1.

Frank Blatnik, 20c, skupaj \$1.20.

Barberton, O. Joe Valentich, 20c.

Mohrland, Utah. Thomas Majnik,

25c.

Herminie, Pa. Frank Rahne, \$1.00.

Moon Run, Pa. Jacob Ambrozich,

\$1.00 (namesto oglassa v jubilejni

št.).

Gross, Kans. John Sular, 25c.

Mulberry, Kans. Frances Sinko-

vec, 25c.

Cleveland, O. Anton Traven, 25c.

No. Tonawanda, N. Y. Joseph

Volk, \$1.00.

Crucible, Pa. Joseph Debelak, 50c.

Skupaj v tem izkazu \$82.65, pre-

šnji izkaz \$378.84, skupaj \$461.49.

Imenik zastopnikov "Proletarca"

CANADA.

East Windsor: George Matesich.

CALIFORNIA.

Los Angeles: Frank Novak.

San Francisco: Joseph Koenig,

Peter E. Kurnick.

COLORADO.

Crested Butte: Ant. Slobodnik.

Pueblo: Fr. Boltezar.

Somerset: Anton Majnik.

ILLINOIS.

Chicago. Frank Zaitz, Fr. Udovich,

Fr. Benchina, Chas. Fogorec,

Anton Andres.

Gillespie: John Kralic.

La Salle: Frank Martinjak in Leo

Zevnik.

Mascoutain: John Biskar.

Nomokis: Steve Milavec.

Pullman: John Jereb.

Springfield: Jos. Ovca, John Goršek.

Staunton: A. Avsec.

Virgen: Frank Stempihar, Fr. Iler-

sich.

Waukegan in North Chicago: Frances

Zakovšek, Maxim Judnich.

INDIANA.

Indianapolis. Jos. Golob.

Universal: Vinc. Verhovnik.

KANSAS.

Arma: Martin Gorenec, Anton Su-

lar.

Gross: John Kunzelj, John Sular.

Mulberry: Joseph Pillich.

West Mineral: John Marolt.

MICHIGAN.

Detroit: R. Potočnik, Fr. Oblak, J.

Vitez, Jos. Kralic, Peter Kisovec,

Jos. Klančnik, Fr. Miller, Joe De-

viak, Frank Cesen, John Zornik.

Traunik: Frank Zagăr.

MINNESOTA.

Buhl: Max Martz.

Chisholm: Frank Klun.

Duluth: John Kobi.

Ely: John Teran.

Eveleth: John Benchina.

Ironton: Fr. Novak.

MONTANA.

Klein: A. Miklč.

Red Lodge: K. Erznožnik.

NEW MEXICO.

Raton: J. Kopriwa.

NEW YORK.

Gowanda: James Dekleva.

Little Falls: Frank Gregorin, Fr.

Petaus.

OHIO.

Akron: Leo Bregar.

Bridgeport: Jos. Snov.

Barberton: John Jankovich, Lov-

renc Frank.

Cleveland: John Krebelj, Anton

Jankovich, Vin. Zgonik, Karl Tri-

nastic.

Proletaric

NO. 1186.

Published Weekly at 3639 W. 26th St.

CHICAGO, ILL., JUNE 5, 1930.

Telephone: Rockwell 2864.

VOL. XXV.

The Socialist Movement

With the admission of nearly three thousand new members this year the Socialist Party must be a puzzle to its opponents. They reported it killed in 1917 and buried a few years later. Now and then the cadaver thrust itself upon the attention of its enemies by local successes but they still insisted that it was dead. The complete sweep at Reading, local victories in Wisconsin, and a heavy increase in the vote in New York City must have converted the wise prophets to the theory of the resurrection of the dead.

The fact is that Socialist parties are as inseparable from the development of capitalism as the political organizations of the possessing classes. A Labor or Socialist party may be arrested in its development for many years because of peculiar conditions in a given country. It may advance rapidly in other nations for the same reason. It may gain partial control of a country and then suffer a reverse. It may be completely destroyed so far as organization and activity are concerned as in Fascist Italy and yet not be dead even in that country.

The reason for the persistence of the Socialist movement all over the world is because it is as much the natural heir of capitalism as capitalism is the heir of feudalism. Socialism is the advance courier of a new social order the economic structure of which is already building within capitalism itself. Merchants, traders, and capitalists were as much inferiors under feudalism as workers are today under capitalism and just as the capitalist class became supreme to the producing masses will rise through Socialism and impress their ideals upon the new social order they will bring.—The New Leader.

A SWEDISH LEAD

Sweden holds the almost unique record in Europe of not having been to war for over 100 years, and there is therefore no suspicion of mere piety in the Socialist motion which was carried by the riksdag calling for drastic reduction in money spent on defense forces.

During the last 10 years the Scandinavian countries have definitely opposed war and the war mind. In the Danish elections a year ago the question of disarmament was the dominating issue. The Socialist government in 1924 introduced a bill to abolish both army and navy, leaving only coast guard and police forces. The measure was thrown out by the upper house, and the government fell. Now an increased representation is again hoisting the flag of antimilitarism in Denmark and the peace mind of that country finds an echo in Sweden.

Traditionally, Sweden had an army which not only held premier place in the military art of its age, but also led the van in developing and improving its equipment and methods. Today new counsels prevail, but Sweden still sees herself leading—this time away from war. Her parliament agrees that if armaments cannot be reduced by agreement, Sweden must consider independent action. Possibly Denmark may join her. They are two small countries, but if they take this action they will shame the world.—The New Leader (London).

WHO OWNS THE MINERALS?

A striking example of the economic interdependence of the world was given by a speaker at the recent meeting of the American Academy of Political Science who said that the hotel ballroom in which he spoke could comfortably hold the men who control the world supply of minerals. These men are beyond any effective control by tariffs or other purely nationalist devices. Indeed nationalism is more likely to lead them to compete among themselves for even more monopolistic power at the possible cost instead they make common cause across of provoking war itself. But suppose that national boundaries. Then indeed they may block national wars, but at a price of a world despotism greater than that of any of the most famous conquerors of history, for in their hands are the minerals on which the machine age basically depends. No merely national Socialism even in so strong a country as the United States will be good enough to solve this problem. A peaceful and prosperous world will require as to come by some device to some form of allocation of raw materials, especially including mineral wealth, under an international control, not for the profit of a few but for the peace and prosperity of us all. — Norman Thomas.

Senate's Outstanding Cases of Excessive Campaign Funds

TRUMAN H. NEWBERRY

WILLIAM S. VARE

FRANK L. SMITH

The first senate candidate to get into serious trouble over the large size of his campaign expense account, following adoption of the direct primary, was Truman H. Newberry of Michigan.

Mr. Newberry was elected (in 1918), but his victory cost approximately \$190,000.

Although seated, his right to remain was challenged, and a long contest ensued. While it ended in the incumbent's triumph (of a sort), it was not a satisfactory one. For one thing, it takes a two-thirds vote to expel a senator, once admitted, and the anti-Newberryites could not muster that many, but they did foot up an uncomplimentarily substantial total. Moreover, the senate also "severely condemned and disapproved" . . . "such excessive expenditures" . . . "either with or without" a candidate's "knowledge and consent", as "contrary to sound public policy, harmful to the honor and dignity of the senate, and dangerous to the perpetuity of a free government."

Smith's expense account was smaller than Vare's—about \$450,000—though even that, it will be noted, was about a quarter of a million larger than the sum the senate had "condemned and disapproved" as "excessive" in the case of Truman Newberry.

Even more painful (to its victim) was the case of William S. Vare of Pennsylvania; Mr. Vare never got into the senate at all.

The irony of the situation was that the campaign of Senator George Wharton Pepper, who was seeking renomination in the 1926 primary, in opposition to the Vare attempt to take his toga away from him, cost a lot more than Vare's—roughly \$2,000,000 to Vare's \$800,000.

It was the James A. Reed slush fund committee which put the skids under Vare, although it was not until months after Red's retirement from the senate (only last winter) that the senate finally voted to exclude him.

The Question of Citizenship

To be successful, you must plan your undertaking in a proper way. After a start is made, turn in the right direction. Your endeavors will be rewarded.

The aim of the Socialists is to get possession of the government. They need power to change the present system into a new order which will serve humanity, not profiteers. Therefore the socialist party needs members and votes. Without enough votes, we can not win election battles. In order to vote, you must be a citizen. If you are not yet a citizen, become one as soon as you can. We urge you to take the necessary steps, because we want you to have a real voice in the affairs of your adopted land. Even if you are not a Socialist, it is for your own good to become a citizen. Besides it may not be long when you too will join us.

Lewis Krosos, Jr., Dearborn, Mich.

MORE ENGLISH
ARTICLES ON PAGE 7.

It is not capital which employs labor, but labor which employs capital.—Henry George.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

We are belated over the outcome of our Convention in Detroit, Mich. The three day period of the convention was full of life and action. Full of spirit and enthusiasm for our cause. Satisfaction in the accomplished work was general. Fifty nine delegates labored harmoniously to fill the open gaps caused by dissensions and the world war. Opinion was not lacking in that it was the best, most spirited, and most fruitful convention since the.

As expected the Educational Division of the Federation was thoroughly gone over and reorganized. Practically every delegate expressed the desire to have it become all the more outstanding because of the changes made. When in the course of a few years it has distributed 18,000 copies of its own books and supplied several hundred clubs and lodges with plays and other educational needs. None need ask "What is the Educational Division?" At any rate the delegates expressed satisfaction and a desire to further the scope of the Educational Division Field.

Anna Mahnich, Angeline Tich and Mary Ivanush had amazingly well versed and well written 'referrals' (reports). Andrew Grum, Herman Riegel and John Rak made recommendations for organizing the young Jugoslavs and this important question too was well digested. Views from every angle were made about Proletaric. Joseph Snoy reported his experiences and the reason for his success was friendliness. "One must concentrate on his 'lead' but must under all conditions remain self-conscious and respectful" said Joe. It was inspiring to hear our Serbian comrades tell of their progressive campaign for the future.

Clubs No. 115 and 114 J. S. F. of Detroit need recognition in the work of preparing the evening programs. Following Friday's sessions a banquet was held. So many people were there that two servings had to be made.

The hall was filled to capacity when chairman Anton Jurca, introduced the Snyder sisters in several songs. Mrs. Mary Ivanush in several beautiful solos, Mrs. Anna Krasna in a recital, John Tauber in an accordion solo and Miss Helen Krainc in superb acrobatic stunts. Following all these the fireworks of language began to explode from the peppy men and women. Godina started it off with the big show. Then came Pogorelec, Zaitz, Oven, Mahnich, P. Bernik, Ziemerger, Maslach, Besenich, Kobi, Pantzner, Hrast, Ivanush, Riegel, A. Artach, M. Spolyar, Snoy, Zavertnik, Aleš, Ladevich, and D. J. Lotrich.

You must not fail to attend the Cook County Socialist picnic on Sunday June 8th at Riverview Park. Good warm weather is wanted. A good big attendance is needed, so that our comrades will know that their efforts are showing good results. Get your friend to come with you to the picnic at Riverview Park. Buy tickets at the offices of Proletaric. Try and attend the Panken banquet Saturday evening June 7th.

A DRAG.

"Dad, what is influence?"
"Influence, my son, is something you think you have until you try to use it."—Montreal Star.

MONEY VS HONESTY AND PRINCIPLES

OUR AIM:
EDUCATION,
ORGANIZATION,
CO-OPERATIVE,
COMMONWEALTH

THE SOCIALIST PARTY AT WORK

Fighting Intolerance with Intolerance

Another attempt is to be made to save the world from something or other. Declaring that "fanatical minorities" are America's greatest political menace, a group in Chicago has formed an organization for the avowed purpose of fighting: Volsteadism, the Anti-Saloon League, corruption in every form, intolerance, the League of Nations, Communism and Socialism. The president of the new organization is Stephen A. Day, son of the former Justice of the United States Supreme Court. This hair-of-the-dog-that-bit-you group does not intend to permit any other group that does not believe as they do to exist.

Civil Liberties

The Civil Liberties Union says:

"It begins to look as if long campaigns for freeing Mooney and Billings and the Centralia men are about to bring results. In the case of Mooney and Billings the Supreme Court of California has announced that it has completed its study of the record in the Billings case. It will probably make its recommendation shortly; and it looks as if it will be favorable. But pressure must be kept up. This is the best of all times to write letters, send wires and get resolutions adopted, addressed to Governor C. C. Young, Executive Mansion, Sacramento, California.

"In the case of the Centralia men the Parole Board is meeting in June to consider the case. It is understood that several members of the Board take the view that the men's minimum term expires in that month and that they are eligible to parole. If the Board recommends parole the Governor will doubtless grant it.

"Letters or telegrams should be sent to Governor Roland Hartley, Olympia, Washington, urging the parole of these men on the ground that they have served long enough for defending their hall by arms against an armed attack in 1920."

California

The largest and most enthusiastic state convention of years was held in Los Angeles recently and named a strong state ticket headed by Kate Crane Gartz as Governor and Upton Sinclair as Lieutenant Governor. The state platform adopted demands the release of Mooney and Billings, a six-hour day, unemployment insurance, free state employment agencies and the repeal of the Criminal Syndicalist law.

Local San Francisco has been reorganized and A. M. Johnston has been elected as chairman of the organization committee. Piffs are underway house to house distribution of leaflets, followed by the distribution of 10,000 copies of The Labor World which is to be enlarged to 8 pages, and a canvass for members. The work will be directed particularly in the district in which Lena Morrow Lewis will campaign as a candidate for the state assembly.

Wisconsin

The preparatory work of the big annual picnic of Wisconsin is well under way and the various committees numbering about 200 members, are being selected. The picnic will be held on August 10th at Muskego Beach. Last year the attendance was over 40,000 and this year gives promise of a much larger attendance, according to State Secretary Benson.

Arrangements have been made for a joint picnic by the 12th ward and the Jugoslav branches of Milwaukee at Covics Park on June 22nd.

Comrade Benson has ordered 6,000 of the National Office leaflets and State Organizer Snow has also ordered 7,000 leaflets for distribution in connection with his work in Racine and vicinity. He plans to distribute 3,000 leaflets each week and 300 Milwaukee Leaders each day.

UNDERMINING TURK MORALS

A reader sends us a translation of a notice appearing in a Turkish newspaper, Milliyet (the Republic), of Stamboul. In this notice the government authorizes announcement that "the National Association for the Protection of Children is preparing two laws to submit to the grand assembly this year: (1) No child below the age of 18 shall be allowed to buy liquor or cigarettes; (2) No child below the age of 15 shall be allowed to attend cinemas." Laws thus introduced under government auspices are assured of enactment.

In another part of the same paper it is made clear that the proposed regulations against the attendance of children at the movies are a result of the government's determination to protect young Turks against what it considers the demoralizing efforts of American-made films.

The situation is worth pondering. A nation that has been popularly identified with anything but a puritanical code of manners—however unjust that notion may have been—taking steps to guard its children against the moral ravages of the moving pictures exported from the missionary-sending nation of America! The "infidel" aroused to protect his children's morals against the product of the "Christian"—

The Christian Century.

The Densest Population

Rhode Island, with 566 persons to the square mile, has a denser population than any other state in the union. Wyoming, with only two persons to the square mile, is the most sparsely populated state. The District of Columbia contains more than 7,000 persons per square mile. Reckoning population by the square mile, however, does not mean much. The larger a state is the more likely it is to have vast regions of waste land.

An Englishman was visiting this country for the first time, and as he was driving along the highway saw a sign "Drive Slow. This means YOU."

The Englishman stopped in surprise and exclaimed, "My word! how did they know I was here?"—Traveler.